

4. LUOKKA

Media ja hyvinvointi

Tavoitteena on, että oppilaat ymmärtävät digiympäristöjen sisältävän riskin altistua ikätasolle sopimattomille sisällöille ja tietävät, miten toimia, jos näin käy.

TAUSTATIETOA OPETTAJALLE

Opettajan on hyvä luoda tunnille mahdollisimman avoin ja kuunteleva ilmapiiri. Oppilaita kannattaa arvostaa kokemusasiantuntijoina, sillä suurella osalla heistä on jo paljon kokemusta internetin käytöstä. Vaikka tunnilla puhutaankin lapsille sopimattomista sisällöistä, tulee lasten syyllistämistä ja sisältöjen kauhistelua välttää. Jos lapset aistivat aikuisen taholta torjuntaa, he eivät uskalla kertoa sisällöistä, jotka ovat ehkä jääneet painamaan mieltä. Tarkoitus ei kuitenkaan ole, että jos joku on nähnyt raakaa väkivaltaa tai nettipornoa, hän kuvailisi sitä tunnilla yksityiskohtaisesti koko luokan kuullen. Jos joku oppilas tuo ilmi, että on tällaista nähnyt, häntä voi kiittää asian kertomisesta ja pyytää häntä keskustelemaan opettajan kanssa tunnin jälkeen.

Välineet: Välineet sarjakuvan heijastamiseksi taululle, piirustuspaperia ja värikyniä.

Aloitus: NETIN PLUSSAT JA MIINUKSET

Liitutaulu/valkotaulu jaetaan kahteen osaan piirtämällä keskelle pystysuora viiva. Toiselle puolelle piirretään plusmerkki (+) ja miinusmerkki (-). Oppilailta kysellään internetin hyviä ja huonoja puolia, ja kirjoitetaan niitä taululle plussan ja miinuksen alle. Jos oppilaiden on vaikea päästä alkuun, opettaja voi auttaa. Esimerkiksi netistä voi löytää tietoa, tehdä ostoksia, varata matkan... Toisaalta netissä voi olla tietoa, joka ei ole totta, voi nähdä kuvia, joissa satutetaan toisia... Oppilailta voi kysyä, millainen sisältö heidän mielestään on lapsille sopimatonta ja ovatko he itse törmänneet sellaiseen sisältöön. Kumpia oli helpompi keksiä, hyviä vai huonoja asioita?

Työskentely: MIA JA ELLA NETISSÄ -SARJAKUVA

Taululle heijastetaan sarjakuva linkistä [Mia ja Ella netissä](#). Sarjakuva alkaa linkin sivulta neljä.

Luetaan sarjakuva yhdessä. Sarjakuvan jälkeen sivulla 11 on keskustelukysymyksiä ja infoteksti opettajalle. Keskustellaan pareittain kysymysten pohjalta. Kysymykset ja infoteksti löytyvät myös alta:

KYSYMYKSET

1. Mihin lapsille sopimattomiin sisältöihin Mia ja Ella törmäsivät netissä?
2. Mille ajattelet tyttöjen nauraneen?

3. Miksi tytöt punastuivat, kun Mian sisko puhui heille?
4. Oliko se tyttöjen syytä, että he näkivät lapsille sopimattomia videoita netissä? Miksi? Miksi ei?
5. Mitä luulet Mian sisikon kertovan mummille?
6. Mitä ajattelet, että mummi tekee kuullessaan tapahtuneesta?

INFOTEKSTI

Kun parit ovat keskustelleet keskenään, pyydetään muutamia pareja kertomaan ajatuksiaan koko luokalle. Opettaja täydentää keskustelua ja kertoo oppilaille, että netissä on paljon tietoa, kuvia ja videoita, jotka eivät sovellu lapsille. Joskus lapset törmäävät sopimattomiin asioihin, kun etsivät pelejä tai tietoa netissä. Jos näin käy, tapahtunut ei ole koskaan lapsen syytä. Ikätasolle sopimattomien sisältöjen näkeminen voi olla hämmentävää, epämiellyttävää tai jopa ahdistavaa. Tämänkaltaisissa tilanteissa on tärkeää, että lapsi poistuu digilaitteelta ja kertoo turvalliselle aikuiselle, jonka tehtävä on auttaa. Aikuiset haluavat tietää tilanteista, joissa lapsi näkee ikätasolleen sopimattomia kuvia tai videoita tai muuta sopimatonta verkkosisältöä ja kokee olonsa epämukavaksi, jotta voivat auttaa lasta.

Oppilailta voi myös kysyä, ovatko erilaiset median käyttöä rajaavat sovellukset ja laitteiden ruutu-aika-asetukset heille tuttuja. Esimerkkinä voi mainita Google Family Linkin, Screen Timen ja pelikonsoleihin sisäänrakennetut mahdollisuudet rajoittaa ruutu-aikaa. Lisätietoa näistä löytyy esim. linkistä [Median käyttöä rajaavat sovellukset ja laitteiden ruutu-aika-asetukset - MLL](#).

Lopetus: PARIPIIRUSTUS

Jaetaan pareille yhteinen paperi ja värikynät. Pyydetään heitä suunnittelemaan ja piirtämään sarjakuvan viimeinen kuva siitä, miten Mian ja Ellan tilanne ratkesi. Lopuksi piirustuksista voidaan kertoa toisille.

TURVAOHJEET

Opettajan johdolla kerrataan vielä turvaohjeet:

- Jos näet pelottavaa, ahdistavaa tai omituista sisältöä, poistu sivustolta ja kerro aikuiselle.
- Jos kuva tai video on lähetetty sinulle, ja koet, että siinä kiusataan sinua tai siinä näkyy kaverin kiusaamista, tallenna kuva ja näytä aikuiselle.

Lähteet [Mia ja Ella netissä: Hämmentävä tilanne - Canadian Centre for Child Protection Inc. Epressi.com](#), [Median käyttöä rajaavat sovellukset ja laitteiden ruutu-aika-asetukset - MLL](#).